

R I K S L Ø N N S N E M N D A

Kjennelse av 17. desember 1960
i sak nr. 4/1960, frivillig voldgift:
Østfold fylke m.fl., representert ved Norges Byforbund,
Norges Herredsforbund, Forhandlingsorganisasjonen

og

Landsorganisasjonen i Norge
Norsk Kommuneforbund

i anledning av tariffrevisjonen 1960 for følgende
psykiatriske sykehus, pleiehjem og fylkessykehus:

Veum sykehus	Østfold fylke
Blakstad sykehus	Akershus fylke
Stav pleiehjem	Akershus fylke
Sanderud sykehus	Hedmark fylke
Presteseter og Bredebygden sykehus	Oppland fylke
Hokksund pleiehjem	Buskerud fylke
Lier sykehus	Buskerud og Vestfold fylke
Granli pleiehjem	Vestfold fylke
Faret sykehus	Telemark fylke
Telemark sentralsjukehus	Telemark fylke
Dale sjukehus	Rogaland fylke Stavanger by
Knappen sjukeheim	Hordaland fylke Sogn og Fjordane fylke Bergen by
Valen sjukehus	Hordaland fylke
Fylkessjukeheimen Trønvik	Sogn og Fjordane fylke
Opdøl sykehus	Møre og Romsdal fylke
Østmarka sykehus	Sør- og Nord-Trøndelag fylke Trondheim kommune

Rikslønnsnemndas sammensetning:

Sorenskriver Kai Knudsen, formann
Direktør Reidar Danielsen
Direktør Morten Tuveng
Direktør Trygve Kleppe
Sekretær Thorleif Andresen
Rådmann Harald Jansen
Sekretær Odd Høydahl

De sistnevnte to er utpekt av partene i denne tvisten

Etter at partene hadde gjort rede for saken og nedlagt påstand i møte 6. desember 1960, har lønnsnemnda drøftet saken i enerom i flere møter. Den 17. desember ble det avsagt

k j e n n e l s e :

Saken gjelder revisjon av 13 overenskomster mellom vedkommende fylke eller kommunale sykehuseiere og Norsk Kommuneforbund for personalet ved fylkenes psykiatriske sykehus og pleiehjem. Overenskomsten med Telemark fylkes psykiatriske sykehus, Faret, omfatter også personalet unntatt sykepleierskene - ved Telemark sentralsjukehus.

Samtlige overenskomster ble sagt opp av forbundet til utløp 31. mai 1960. Partene har senere forhandlet om opprettelsen av nye overenskomster uten å bli enige. Ved den følgende megling godtok partene et forslag fra Riksmeglingsmannen om at saken skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Når partsforhandling og megling ikke har ført fram, er grunnen vesentlig den at det under årets tariffrevisjon er reist krav av prinsipiell art, som partene ikke har kunnet bli enige om. - Forbundet krever de samme lønsmessige forbedringer som statens tjenestemenn og arbeidere fikk ved lønnsoppgjøret i år. - Forhandlingsorganisasjonen krever at de "Fellesbestemmelser" om lønns- og arbeidsvilkår som gjelder generelt for de kommunale tjenestemenn og arbeidere i landet, skal gjøres gjeldende også ved revisjonen av de foreliggende overenskomster. Den forlangte derfor i år at det skulle føres felles forhandlinger for samtlige fylkeskommunale sinnssykehus og pleiehjem, og sykehuseierne har utsatt reguleringen av personalets lønninger inntil tariffrevisjonen er avsluttet.

N o r s k K o m m u n e f o r b u n d har for lønnsnemnda framholdt at personalet ved fylkenes sinnssykehus helt siden 1922 har fulgt de lønninger og bestemmelser som har vært gjeldende for personalet ved statens sinnssykehus. Den 10. juli 1922 vedtok Stortinget at personalet ved de fylkeskommunale sinnssykehus skulle innlemmes i Statens Pensjonskasse, og staten har senere betalt fylkenes andel til pensjonskassen.

De fleste av de foreliggende overenskomster ble opprettet i årene 1935 - 1936. Forbundet fant at det var naturlig å følge de lønninger og bestemmelser som var gjeldende ved statens sinnssykehus. De har det samme arbeidsområde, og forbundet har fulgt den linje at lønsvilkårene og bestemmelsene ellers bør være de samme uansett om sykehuset eies av stat, fylke eller private, uansett hvor det er beliggende.

De overenskomster som er under revisjon, har siden lang tid tilbake hatt en uttrykkelig bestemmelse om at det personale som er medlem av Statens Pensjonskasse skal lønnes som tilsvarende stillinger i statens lønnsregulativ. Ved revisjon av overenskomstene har man alltid gjennomført de samme endringer som staten hadde foretatt i løpet av tariffperioden.

Forbundet har ved årets tariffrevisjon vært villig til å imøtekomme Forhandlingsorganisasjonens ønske om å få opprettet en felles overenskomst for de sinnssykehus og pleiehjem tvisten gjelder, og forbundet la også fram et slikt fellesforslag under forhandlingene. Det har prinsipielt påstått dette forslag gjort gjeldende som ny overenskomst. Forbundet har imidlertid ikke kunnet gå med på Forhandlingsorganisasjonens forslag til fellesbestemmelser, fordi dette ikke innrømmer personalet ved fylkenes sinnssykehus og pleiehjem de samme lønnsmessige forbedringer som statens tjenestemenn og arbeidere har fått.

Hovedspørsmålet for forbundet er å få gjennomført de samme lønnsforbedringer som personalet ved statens sinnssykehus fikk ved årets lønnsoppgjør. Forbundet har framholdt at man i statens oppgjør tok hensyn til den lønnsglidning som hadde funnet sted i det private arbeidsliv siden forrige revisjon, og til stigningen av levekostnadsindeksen i løpet av tariffperioden. Det ble gitt et lønnstillegg på noe over 7%, som ble fordelt med ca. 5% i form av et klasseopprykk og resten i form av kompensasjon for ubekvem arbeidstid. Forhandlingsorganisasjonen har gått med på de tilsvarende klasseopprykk, men ikke på den bedre kompensasjon for arbeid på søndager, helligdager og nattarbeid. Det gjelder endring av bestemmelsen om arbeid på helligdager, hvor kompensasjonen på 1 1/4 time ble endret til 1 1/3 time for hver arbeidet time. Videre gjelder det bestemmelsen om søndagstillegg, som tidligere var 0,75 pr. time, dog minst 3,75, og ble endret til 1,25, dog minst 6,25. Endelig ble kompensasjonen for arbeid om natten endret fra 1 1/4 time mellom kl. 21 og 6 til 1 1/3 time mellom kl. 20 og 6 for dem som har en arbeidsuke på mist 42 effektive timer (beregnete timer) pr. uke. Forbundet påstår at det også blir tatt hensyn til at de faste nattevakter ikke fikk tilsvarende reduksjon av arbeidstiden som ved statens sinnssykehus ved lønnsnemndas kjennelse i fjor.

Forbundet har nedlagt

p å s t a n d:

1. Samtlige overenskomster fornyes med utløpstid 1. juni 1962 med de endringer som er overensstemmende med riksmeglingsmannens forslag for statens tjenestemenn og personalet lønnet utenfor lønnsregulativet ved statens helseanstalter.
2. I forbindelse med riksmeglingsmannens forslag for statens tjenestemenn, punkt XIV sålydende: "Det tas opp særskilte forhandlinger mellom partene om organisasjonenes justeringskrav", inntas følgende protokolltilførsel til lønnsparagrafen i den enkelte overenskomst: "Fører forhandlingene om justeringer på statens regulativ til at enkelte stillinger ved statens sykehus blir justert, opptas det forhandlinger om justering for de samme stillinger i denne overenskomst. Justeringene får virkning fra samme tid som ved statens sykehus".

3. I samtlige overenskomster gis § 1 følgende tilføyelse: " Med virkning fra 1. juni 1961 opprettes ansettelsesråd for hvert sykehus etter samme retningslinjer som de som er gjeldende for statens sykehus."
4. Nåværende protokolltilførsel til den enkelte overenskomsts bestemmelse om arbeidstid, utgår av overenskomstene.
5. I overenskomsten for Telemark fylkessykehus og Faret sykehus gis ferieparagrafen følgende tilføyelse: "Hjelpepleiersker ved Telemark fylkessykehus med over ett års tjeneste, har rett til 4 ukers ferie".

Forbundet har videre nedlagt påstand på at endel stillinger skal inn-
tas i overenskomstene i bestemte lønnsklasser. Dette punkt vil bli
nærmere behandlet nedenfor.

Norges Byforbund, Norges Herredsforbund, Forhandlingsorganisasjonen, har i det vesentlige framholdt:

Lønns- og arbeidsvilkårene for de kommunale og fylkeskommunale arbeids-
takere er fastsatt i overenskomster mellom disses organisasjoner på
den ene siden og de enkelte kommuner på den andre. Forhandlingsorga-
nisasjonen er ikke part i de enkelte tariffavtaler. Det er enighet
mellom den og de interesserte organisasjoner på arbeidstakersiden om
at det er nødvendig med sentrale forhandlinger under revisjonen av
overenskomstene.

Etter mange og langvarige forhandlinger mellom Forhandlingsorganisa-
sjonen og de interesserte organisasjoner - først og fremst Norsk Kom-
muneforbund - er man kommet fram til overenskomster om fellesbestem-
melser. Slike overenskomster ble opprettet i 1959 med Landsorganisa-
sjonen i Norge og forbund som er tilsluttet den, og videre med Norges
Ingeniør- og Teknikerorganisasjon og Funksjonærenes Sentralorganisa-
sjon. For Norsk Sykepleierforbund gjelder tilsvarende bestemmelser.

Fellesbestemmelsene fastsetter arbeidstid, ferie, overtidsgodtgjøring,
lønn under sykdom m.v. Partene er forpliktet til å medvirke til at
disse fellesbestemmelser blir gjort gjeldende for det størst mulig
antall kommuner. Fellesbestemmelsene er - med få unntak - første del
av de overenskomster som er inngått med kommunene og fylkeskommunene.
Ved tariffrevisjonen 1959 ble de inntatt i overenskomstene for de kom-
munale og fylkeskommunale bedrifter, bl.a. for de alminnelige sykehus.

De overenskomster tvisten gjelder var ikke under revisjon i 1959, og
de har fremdeles sine egne og tildels innbyrdes forskjellige tariff-
bestemmelser. Da forbundet sa dem opp i år, krevet Forhandlingsorga-
nisasjonen at det skulle føres sentrale forhandlinger med sikte på å
nå fram til en fellesoverenskomst. For lønnsnemnda har den prinsipalt
påstått at de "Fellesbestemmelser" som er avtalt med Norsk Kommunefor-
bund, skal gjøres gjeldende også for de overenskomster som omfattes av
denne tvist. Man vil da få de alminnelige gjeldende bestemmelser om
søn- og helgedagstillegg og om nattarbeid, men Forhandlingsorganisa-
sjonen mener det er nødvendig med et par særbestemmelser for personalet
ved sinnssykehusene.

Ved siden av overenskomsten og fellesbestemmelsene, har Forhandlingsorganisasjonen og de interesserte organisasjoner på arbeidstakersiden også opprettet et "kommunenes lønnsregulativ", som blir lagt til grunn i de enkelte kommuners tariffavtaler. Forhandlingsorganisasjonen mener prinsipielt at dette lønnsregulativ bør benyttes innenfor hele den kommunale sektor. Ved denne tariffrevisjonen har den imidlertid funnet at statens lønnsregulativ kan opprettholdes for personalet ved fylkenes sinnssykehus og pleiehjem, når det gjelder lønnsklassene. Det personale som ikke er lønnet etter regulativ, har samme lønnsvilkår som ved de kommunale og fylkeskommunale sykehus. Deres overenskomst gjelder til neste år, og det er ikke grunn til å foreta noen revisjon av disse lønnssetningene nå. De bør sees i sammenheng med tilsvarende stillinger innen det kommunale tariffkompleks og følge lønnsreguleringene der.

Forhandlingsorganisasjonen har nedlagt følgende

p å s t a n d :

Prinsipalt:

Overenskomstene fornyes fra sitt utløp i samsvar med Forhandlingsorganisasjonens forslag datert 5. september 1960 med senere tillegg for så vidt angår pleiehjemmene.

Subsidiært:

Overenskomstene fornyes til utløp 30. juni 1961 med følgende endringer:

1. Stillingene i lønnsklasse 1 - 20 flyttes opp en lønnsklasse. Disse lønnsendringer gjennomføres i to etapper med en halvpart av forhøyelsen fra 1. juni 1960 og resten fra 1. juni 1961.
2. Grunnlønnssatsene i lønnsklasse 1 - 16 tas ut av regulativet slik at topplønn oppnåes etter 8 års lønnsansiennitet. Lønnsklasse 17 bygges ut med 3 alderstillegg.
3. Lønnsregulativet og indeksbestemmelsen i perioden blir som anført i Riksmeglingsmannens forslag av 29. april 1960 punkt III.
4. Bolig- og kostfradragene endres til:

Eget værelse	kr. 600,- pr. år
Når to deler værelse, for hver	" 460,- " "
Når tre deler værelse, for hver	" 330,- " "
Full kost	" 2.000,- " "
Etter kost i arbeidstiden	" 1.300,- " "

Etter restaurantsystem med priser som fastsettes ved statens helseanstalter.

5. Den gjeldende ordning med antesipert tillegg (22 års tillegget) i lønnsklasse 1, 2, 3 og 4 faller bort.

Merknad:

Det er forutsetningen at ordningen med å ta ut grunnlønnssatsene i lønnsklasse 1 - 16 ikke skal medføre at tjenestemenn som tidligere har fått 22 års tillegget, også skal få et alderstilleggs forbedring.

Lønnsnemnda vil bemerke:

Forhandlingsorganisasjonen og Norsk Kommuneforbund har gjort et stort og betydningsfullt arbeid når de har nådd fram til den gjeldende overenskomst om fellesbestemmelser for det kommunale og fylkeskommunale tariffkompleks. Det er naturlig at spørsmålet om å gjøre dem gjeldende også for de fylkeskommunale sinnssykehus og pleiehjem, er blitt reist ved denne tariffrevisjon.

Når partene ikke er blitt enige om gjennomføringen av dem, skyldes det - så vidt lønnsnemnda forstår - ikke noen prinsipiell uenighet om betydningen av å ha fellesbestemmelsene, men om der skal fastsettes slike særvilkår for det personale som saken gjelder at de i alt vesentlig får de samme lønns- og arbeidsvilkår som ved statens sinnssykehus.

Lønnsnemnda mener at de fellesbestemmelser som helt generelt gjelder mellom partene, burde gjennomføres for de 13 overenskomster som saken omfatter. Den har derfor overveiet å fastsette de unntak og tilføyer som er nødvendig eller rimelig ut fra de særlige forhold som foreligger for sinnssykehusenes personale. Den er imidlertid kommet til det resultat at det er flere forhold som ikke er så avklart at den bør fastsette de spesielle unntak fra fellesbestemmelsene. Den mener at spørsmålet bør gjøres til gjenstand for fortsatt forhandling mellom partene. Av den grunn er overenskomstene bare gitt ca. ett års varighet, slik at partene kan ta spørsmålet om fellesbestemmelser opp i forbindelse med den alminnelige tariffrevisjon for kommunene i 1961.

Partene er enige om selve lønnsatsene for det regulativlønte personale. Forbundet har reist krav om visse justeringer, som Forhandlingsorganisasjonen har motsatt seg. Det gjelder krav om adgang til forhandlinger for enkelte stillinger, så fremt de samme stillinger blir oppjustert i statens lønnsregulativ. Lønnsnemnda mener at disse eventuelle krav om opprykk må utstå til den ordinære tariffrevisjon. Forbundet har videre krevet endel bestemte stillingers klasseplasing fastsatt av lønnsnemnda. Disse krav må forbundet ha adgang til å forlange løst i forbindelse med dette tariffoppgjør. Partene har i et forhandlingsmøte 7. desember 1960 blitt enige om hvordan disse justeringskrav skal løses, hvis lønnsnemnda kommer til det resultat at de skal realitetsbehandles, og det er ikke nødvendig å gå nærmere inn på dem her.

Hovedspørsmålet i saken er kravet på kompensasjon for ubekvem arbeidstid og kravet om lønnstillegg for kvinnelig kjøkkenbetjening m.v.

Lønnsnemnda har to ganger tidligere behandlet tariffoppgjør for de fylkeskommunale sinnssykehus, etterat det hadde vært gitt forbedring av lønsvilkårene for statens tjenestemenn.

Ved kjennelse av 21. desember 1948 vedkommende Faret sykehus, fant lønnsnemnda at det var det samme arbeid det dreiet seg om enten arbeidet ble utført for staten eller for fylket, og at samme arbeid skulle gi krav på samme lønn når det ikke var avgjørende hindringer for det. Den fant ikke at fylkets økonomiske vansker, eller at andre av fylkets funksjonærer m.v. i tilfelle ville kreve tilsvarende lønnstillegg, var noen slik avgjørende hindring. Statens lønninger ble

opprettholdt, og det ble gjennomført kostbestemmelser og lønn for ekstra helgedager i samsvar med statens nye bestemmelser.

Ved kjennelse av 24. september 1959 fant lønnsnemnda at det ved tariffoppgjøret da ikke var noen grunn til å endre den tidligere ordning, hvoretter det personale som er innlemmet i Statens Pensjonskasse skal lønnes i samsvar med statens lønnsregulativ, og overenskomstene ble gitt samme varighet som i staten. Den fant derimot ikke at statens nye bestemmelser om arbeidstid for nattevakter skulle gjelde ved fylkenes sinnssykehus.

Forhandlingsorganisasjonen mener at det ved årets tariffrevisjon er kommet til et nytt moment, som må tillegges vekt når det gjelder avhengigheten av statens lønnsoppgjør. Etter den innstilling som er avgitt av Sykehusordningskomiteen, må en gå ut fra at 4 av statens sinnssykehus, Eg, Rotvoll, Rønvik og Åsgård, blir overført til vedkommende fylke. Staten vil i framtiden bare drive Gaustad sykehus og Reitgjerdet sykehus. Fylkene kommer da til å drive 16 av sinnssykehusene, mot staten 2. Under disse forhold bør overenskomstforholdet ved de fylkeskommunale sinnssykehus ikke bindes så sterkt til de vilkår staten fastsetter for de to anstalter som den beholder av spesielle grunner.

Lønnsnemnda går ut fra at Sykehusordningskomiteens forslag blir den framtidige ordning. De 4 statssykehus som skal overføres, vil imidlertid ha statens lønnsordning inntil fylkene overtar dem. Det synes da naturlig å ta hele overenskomstforholdet opp til gjennomgåelse når overføringen er bestemt. Noen grunn til at statens lønnsoppgjør ikke bør gjennomføres i samme utstrekning som tidligere ved dette års revisjon, er dette forhold ikke.

Årets lønnsoppgjør for statens tjenestemenn og arbeidere må sees som en helhet, og lønnsnemndas flertall, formannen, Danielsen, Tuveng og Andresen, finner at det også må tas hensyn til de lønsmessige fordeler som ble gitt utenom klasseopprykk, hvis det ikke er noen avgjørende hindring for det.

Lønnsnemnda fant i 1959 at den arbeidstidsreduksjon som var gjennomført i staten, ikke skulle få tilsvarende virkning for nattevaktene ved de fylkeskommunale sinnssykehus. Lønnsnemndas flertall mener at spørsmålet står i samme stilling i år. Staten har for sine sinnssykehus gjennomført en bedring av natttjenesten, som innebærer en ren nedsettelse av arbeidstiden for en gruppe som hadde mindre enn 45 timers uke. Lønnsnemnda finner ikke - mot sykehuseiernes vilje - å kunne gjennomføre en tilsvarende endring av arbeidstiden ved de fylkeskommunale sinnssykehus. Flertallet viser for så vidt til sin tidligere begrunnelse.

Et annet spørsmål er om nattevaktene ved fylkenes sinnssykehus bør gis en tilsvarende lønnskompensasjon på grunn av ubekvem arbeidstid, som den personalet i staten har oppnådd i form av nedsatt arbeidstid. Spørsmålet er meget uklart, fordi nattevaktsordningene varierer så sterkt ved de forskjellige sykehus det er spørsmål om å sammenligne. Nattevaktens arbeidstid og godtgjøring ved statens sykehus, fylkenes sykehus og Oslo kommunes sinnssykehus, er forskjellig fra hva den er ved statens sinnssykehus. De fylkeskommunale sinnssykehus har heller ikke alle hatt den samme ordning tidligere som i staten.

Lønnsnemndas flertall finner at spørsmålet bare kan ordnes tilfredsstillende gjennom forhandlingene, hvor de stedlige forhold blir tatt i betraktning. Det finner imidlertid at de faste nattevakter ved fylkenes sinnssykehus, som har samme arbeidstid som før 1. mars 1959, bør ha en bedring av kompensasjonen for nattarbeidet på bakgrunn av statens oppgjør, og har satt den til en årlig godtgjøring på kr. 500,-.

De øvrige krav som er reist for lønnsnemnda har sammenheng med spørsmål som det forhandles om mellom organisasjonene, og de må eventuelt løses ved en senere tariffrevisjon.

For øvrig viser lønnsnemnda til slutningen.

Nemndas medlem, Jansen, mener prinsipielt at fellesbestemmelsene burde gjøres gjeldende straks i samsvar med Forhandlingsorganisasjonens prinsipielle påstand.

Han er imidlertid klar over at det byr på praktiske vansker for nemnda å foreta denne overgang til fellesbestemmelsene ved dette tariffoppgjør, og at en slik overgang best vil kunne løses ved forhandlinger.

Idet han konstaterer at det er enighet i nemnda om at fellesbestemmelsene bør gjøres gjeldende også for disse lønnstakere, kan han derfor stemme for prolongasjon av overenskomstene med de endringer som er nevnt i Forhandlingsorganisasjonens subsidiære påstand. Da dette gjelder kommunale lønnstakere som i dag lønnsmessig står fullt på høyde med de øvrige kommunale lønnstakere i sammenlignbare stillinger, finner han ingen grunn til at det nå foretas endringer av tariffbestemmelser som kan komme opp i forbindelse med det alminnelige lønnsoppgjøret i 1961. Dette syn må han fastholde, selv om det fra flertallets side er gitt uttrykk for at de gitte innrømmelser bare er en tilpasning av statens lønnsoppgjør i år.

S l u t n i n g :

Samtlige overenskomster fornyes fra utløpstiden til 30. juni 1961 med følgende endringer:

1. Som Forhandlingsorganisasjonens subsidiære påstand s. 6 - 7 foran.
2. Likeså
3. Likeså
4. Likeså
5. Med merknad - likeså.
6. Ved beregning av den effektive arbeidstid blir en nattime (fra kl. 20 til kl. 6) å regne lik 1 1/4 time. For tjenestemenn med en arbeidstid på minst 42 effektive timer (beregnete timer) pr. uke og som ikke fra før har gunstigere bestemmelser om kompensasjon for nattarbeid, regnes en natt-time i tidsrommet fra kl. 20 - 6 lik 1 1/3 dagtime.
For faste nattevakter, hvis ordinære effektive arbeidstid før 1. mars 1959 har vært 45 timer eller mindre i uken, skjer ingen ytterligere reduksjon av arbeidstiden som følge av foranstående nattidsberegning. De gis et årlig tillegg på kr. 500,-.

Den tidligere protokolltilførsel om reduksjonen av arbeidstiden utgår (lønnsnemndas kjennelse av 24. september 1959, slutningen punkt 3).

7. Som Riksmeglingsmannens forslag for statens tjenestemenn avsnitt VI.
8. Som Riksmeglingsmannens forslag avsnitt VII.
9. Det ikke-regulativlønnte personale:
Grunnlønnsattsene for særlige som ikke er lønnet etter statens lønnsregulativ, økes med kr. 625,-, som fordeles på to etapper som for de regulativlønnte. For stillinger som har 5 alderstillegg, innreguleres det 5.alderstillegget i grunnlønnen.
10. Vaskeribetjening ved maskinene (vaskemaskin, sentrifuge, rulle og presser) gis et tillegg på kr. 1,- pr. dag når vedkommende er beskjeftiget ved maskin en vesentlig del av dagen, så fremt det ikke på annen måte er gitt lønsmessig kompensasjon for dette.
11. Omregningen av nattid med 1 1/3 time og fra kl. 20, og av kompensasjon for helgedagsarbeid med 1 1/3 time, gjøres gjeldende først fra 1. januar 1961.
12. De reiste justeringskrav avgjøres i samsvar med partenes protokoll av 7. desember 1960.

Reidar Danielsen

Kai Knudsen

Morten Tuveng

Thorleif Andresen

Harald Jansen

Retts avskrift bekreftes:
Kai Knudsen (sign.)